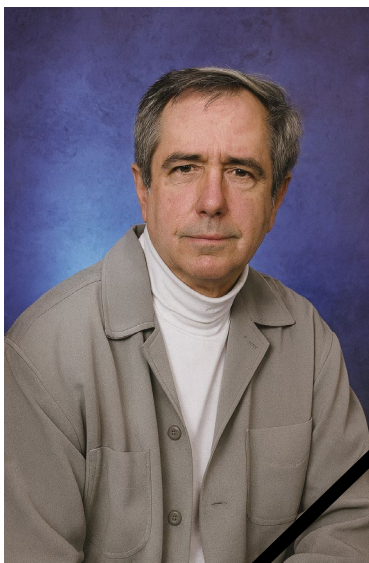

Propter Memoriam: Profesor Rett R. Ludwikowski

Izabela Kraśnicka

Profesor Uniwersytetu w Białymstoku, Wydział Prawa, Katedra Prawa Międzynarodowego Publicznego;
<https://orcid.org/0000-0001-9684-6681>; e-mail: krasnicka@uwb.edu.pl

Na łamach czasopisma „Problemy Współczesnego Prawa Międzynarodowego, Europejskiego i Porównawczego” w ostatnich latach ukazywały się teksty autorstwa Retta R. Ludwikowskiego, profesora pochodzącego z Krakowa, ale przez większość życia pracującego na amerykańskiej uczelni The Catholic University of America, Columbus School of Law.

Pisał profesor, zgodnie z misją czasopisma, o sprawach kluczowych dla współczesnych czasów w wymiarze stosunków między państwami oraz o istotnych

przemianach w polityce i prawie USA, w tym: o relacjach amerykańsko-chińskich w obszarach politycznych i handlowych, (PWPM vol. XVIII, 2020), o granicach niezależności prezydenta Stanów Zjednoczonych (PWPM vol. XXII, 2024) i wreszcie o „putyinizacji” amerykańskich rządów (PWPM vol. XXIII, 2025).

Warto zatem na łamach czasopisma zamieścić wspomnienie o profesorze Ludwikowskim, który zmarł 12 lutego 2026 roku, a dla którego Uniwersytet Jagielloński, wraz z uprawianymi na nim nauką i dydaktyką, stanowił miejsce wyjątkowe.

Profesor Ludwikowski urodził się 6 listopada 1943 roku w Skawinie, ale większość swojej młodości, w tym życia uniwersyteckiego, spędził w Krakowie. Samo miasto było jego sercu bardzo bliskie – z ulubionymi ulicami, kawiarniami, teatrami, oraz miejscami spotkań z przyjaciółmi, także na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po wyemigrowaniu do USA, wracał do Krakowa regularnie, od momentu, w którym stało się to możliwe po zmianach, które zaszły w Polsce w 1989 roku.

Studia na kierunku prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim ukończył profesor w 1966 roku i zawodowo pozostał początkowo w murach swojej *alma mater*. Jako nauczyciel akademicki zdobywał kolejno stopnie naukowe doktora (w dwóch dzisiejszych dyscyplinach: nauk prawnych i nauk politologicznych), a w 1976 roku – doktora habilitowanego nauk prawnych. Na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego kierował Zakładem Współczesnych Ruchów i Myśli Politycznej do 1982 roku, kiedy to, z przyczyn politycznych, wyemigrował z rodziną do Stanów Zjednoczonych.

Za oceanem rozpoczął wielodekadową pracę w amerykańskich instytucjach i na amerykańskich uniwersytetach, w tym na Elizabethtown College w Pensylwanii, czy The Hoover Institution na Uniwersytecie Stanforda. W 1984 roku dołączył do grona profesorskiego wydziału prawa (the Columbus School of Law) na The Catholic University of America w Waszyngtonie, gdzie wykładał przez ponad trzy dekady i gdzie zbudował Instytut Prawa Porównawczego i Międzynarodowego.

Kiedy zmiany ustrojowe pozwoliły profesorowi Ludwikowskiemu na bezpieczne wizyty w Polsce, a przez to także na rozwój współpracy ze swoją macierzystą uczelnią, z wielkim zaangażowaniem i przekonaniem zorganizował International Business and Trade Summer Law Program. Od 1991 roku, każdego lata, po dziś dzień program ten gromadzi na zajęciach polskich i amerykańskich studentów prawa stwarzając im jedyną w swoim rodzaju możliwość porównawczego spojrzenia na regulacje handlu i biznesu w ujęciu regionalnym i globalnym oraz na spotkanie się na jednej sali wykładowej przyszłych prawników funkcjonujących w systemach prawa cywilnego i *common law*.

Uniwersytet Jagielloński pozostał dla profesora Ludwikowskiego miejscem szczególnym, w którym wszelkie jego inicjatywy i dokonania były powszechnie

uznawane i doceniane. W 2016 r. został on odznaczony Krzyżem Komandorskim, a w 2022 r. otrzymał medal „Zasłużony dla UJ”.

Profesor Ludwikowski jest autorem ponad stu publikacji (książek, artykułów, rozdziałów wydawanych w Polsce i za granicą), w których, wykorzystując ogrom wiedzy i doświadczenia, analizuje problematykę prawa konstytucyjnego (w tym porównawczego), międzynarodowego, handlowego, a także filozofii oraz doktryn politycznych i prawnych. Swoje rozeznanie w prawie amerykańskim przekuł na wydawanie po polsku wyjątkowych tekstów (w tym monografii) dotyczących systemu konstytucyjnego Stanów Zjednoczonych (stąd obecne na polskim rynku wydawniczym książki poświęcone systemowi wyborczemu czy sądom w USA).

Pisanie było jego pasją i z powodzeniem wychodziło poza ramy publikacji akademickich, gdyż profesor Ludwikowski interesował się światem i ludźmi – tak w sferze naukowej, jak duchowej i literackiej. Przez wszystkie lata zawsze był w „trakcie pisania” i nigdy nie odmawiał zaangażowania w inicjatywy wydawnicze.

Jedną z jego ostatnich ukończonych prac był artykuł opublikowany w najnowszym numerze „Problemów Współczesnego Prawa Międzynarodowego, Europejskiego i Porównawczego” zatytułowany „Putynizacja amerykańskiego systemu rządów w drugiej kadencji prezydenckiej Donalda Trumpa”, co wskazuje wyraźnie, że sytuacja polityczno-prawna w Stanach Zjednoczonych była dla niego nieustannie istotna i warta analiz, szczególnie w przekazie dla polskiego czytelnika.

